

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

KWIECIEŃ 2024

Szczyt Kishida-Biden i podpisanie „globalnego partnerstwa”

Najważniejszym wydarzeniem w polityce zagranicznej Japonii była wizyta premiera Kishidy Fumio w Stanach Zjednoczonych i rozmowy z prezydentem Joe Bidenem, które prowadzą nie tylko do zacieśnienia relacji sojuszniczych w regionie ale także wyraźnie zwiększa rolę i aktywność Japonii w ramach nowego „globalnego partnerstwa”.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

2 kwietnia: PLD ukarało 39 członków w związku ze skandalem finansowym.

Partyjna komisja etyki nałożyła kary na 39 członków Partii Liberalno-Demokratycznej, należących do kilku frakcji, które ukrywały dochody zebrane podczas imprez fundraisingowych. Shionoya Ryu i Seko Hiroshige, dwóch prominentnych członków frakcji kierowanej przez zmarłego premiera Abe Shinzo, otrzymało zalecenie opuszczenia partii. Kolejnych trzech członków zostanie zawieszonych na okres od sześciu miesięcy do roku.

9 kwietnia: Japonia bierze udział w ćwiczeniach wojskowych na Morzu Południowochińskim. Japonia, Stany Zjednoczone, Filipiny i Australia przeprowadziły wspólne ćwiczenia morskie na Morzu Południowochińskim. W ćwiczeniach wzięły udział niszczyciel Japońskich Morskich Sił Samoobrony Akebono, okręt bojowy Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych Mobile oraz australijskie i filipińskie fregaty. Ćwiczenia przeprowadzone na większą skalę, zostały opisane przez jako „pierwsza wielostronna współpraca morska”. Manewry obejmowały ćwiczenia komunikacyjne i przejście w pobliżu Ayungin Shoal, gdzie chińskie okręty zostały oskarżone o nękanie filipińskich statków. W ramach ćwiczeń zaplanowano również szkolenie w zakresie zwalczania okrętów podwodnych.

9 kwietnia: członkowie AUKUS planują wzmocnienie współpracy technologicznej. Szefowie obrony Australii, USA i Wielkiej Brytanii rozważają współpracę z Japonią w zakresie II filaru ram bezpieczeństwa AUKUS. Potencjalna współpraca obejmuje on kilka obszarów, w tym zdolności cybernetyczne, sztuczną inteligencję, technologie kwantowe, zdolności

podwodne i pociski hipersoniczne. Japonia jest postrzegana jako naturalny kandydat do uczestnictwa w II filarze, podczas gdy Nowa Zelandia i Kanada również wyraziły zainteresowanie porozumieniem o udostępnianiu technologii. Członkowie AUKUS wyrazili jednak obawy dotyczące poziomu cyberobrony Japonii i jej zdolności do ochrony tajemnic i własności intelektualnej.

10 kwietnia: wizyta premiera Kishidy w Stanach Zjednoczonych. Podczas szczytu Podpisano 70 umów podnoszących sojusz japońsko-amerykański do statusu „partnerstwa globalnego”. Globalne partnerstwo oznacza silniejszą współpracę Japonii i Stanów Zjednoczonych w celu utrzymania i wzmocnienia porządku międzynarodowego opartego na rządach prawa i wspólnych wartościach. Wspólne oświadczenie wydane po spotkaniu obu przywódców kładzie duży nacisk na wzmocnienie odporności i trwałości sojuszu oraz przygotowanie go na nowe wyzwania XXI wieku. Globalne partnerstwo będzie opierać się na szeregu nowych inicjatyw strategicznych w obszarach obrony i bezpieczeństwa, eksploracji przestrzeni kosmicznej, innowacji technologicznych, bezpieczeństwa gospodarczego, współpracy klimatycznej oraz globalnej dyplomacji i wspierania rozwoju.

Istotnym filarem współpracy globalnej ma być dostosowanie strategii gospodarczych, technologicznych i programów rozwoju innowacji. [Deklaracje podczas szczytu dotyczyły](#) wzmocnienia baz przemysłowych, promowania odpornych i niezawodnych łańcuchów dostaw oraz wspierania nowych strategicznych gałęzi przemysłu. Współpraca ma być realizowana w ramach istniejącego partnerstwa na rzecz konkurencyjności i odporności (CoRe). Przedstawiono także konkretne plany dalszego wzmacniania relacji wojskowych. Pierwszym krokiem ma być modernizacja wspólnych struktur dowodzenia i kontroli, aby umożliwić płynną integrację operacji wojskowych oraz zwiększenie interoperacyjności siłami USA i Japonii.

11 kwietnia: trójstronny szczyt pomiędzy Stanami Zjednoczonymi, Japonią i Filipinami. Japonia i Stany Zjednoczone zapowiedziały rozwijanie współpracy z sojusznikami w regionie Indo-Pacyfiku, którego celem jest przede wszystkim odstraszenie Chin. Trójstronne deklaracje dotyczyły głównie utrzymania pokoju i poszanowania prawa międzynarodowego w regionie Indo-Pacyfiku. Najważniejszą decyzją było otwarcie trójstronnego dialogu morskiego w celu wzmocnienia koordynacji i wspólnej odpowiedzi na zagrożenia. Przywódcy Stanów Zjednoczonych i Japonii zaliczyli prezydenta Filipin Ferdinanda Marcosa do grona sojuszników reprezentujących wspólne wartości i kierunki rozwoju. Prezydent Joe Biden mówił o wsparciu sojuszniczym Stanów Zjednoczonych dla Japonii i Filipin w obliczu „niebezpiecznego zachowania” innych państw w regionie. Przywódcy zapowiedzieli zacieśnienie współpracy w obszarze

bezpieczeństwa i organizację wspólnych ćwiczeń i manewrów. Stany Zjednoczone i Filipiny utworzą centrum pomocy humanitarnej i logistycznej w przypadku katastrof w jednej z dziewięciu filipińskich baz wojskowych.

17 kwietnia: Japonia ponownie przywołuje koncepcję „wzajemnie korzystnych” relacji z Chinami w priorytetach dyplomatycznych. W najnowszej księdze priorytetów polityki zagranicznej stwierdzono, że Japonia dąży do zbudowania „wzajemnie korzystnych relacji strategicznych” relacji z Chinami, co sugeruje, że Tokio stara się złagodzić zagrożenie gospodarcze w stosunkach dwustronnych. Termin został po raz pierwszy zastosowany w roku 2006 roku przez ówczesnego premiera Abe Shinzo, który dążył do realizacji wspólnych interesów politycznych i gospodarczych pomimo rosnących różnic i napięć w relacjach dwustronnych. Sformułowanie zostało użyte po raz pierwszy od 2019 roku po tym jak premier Kishida Fumio i chiński prezydent Xi Jinping potwierdzili tę koncepcję na szczycie w listopadzie 2023 roku. W raporcie uznano wiele „wyzwań i obaw” we wzajemnych relacjach. W raporcie nazwano chińską rozbudowę wojskową „kwestią budzącą poważne obawy Japonii i społeczności międzynarodowej”, dodając, że jest ona „bezprecedensowa i stanowi największe strategiczne wyzwanie dla zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa”.

17 kwietnia: Japonia i Korea Południowa zacieśniają współpracę ze Stanami Zjednoczonymi. Premier Kishida Fumio i prezydent Korei Południowej Yoon Suk Yeol zgodzili się na dalsze rozwijanie trójstronnej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi. Premier Kishida przedstawił ustalenia minionego szczytu w Stanach Zjednoczonych. Premier Kishida i prezydent USA Joe Biden potwierdzili planu rozwoju współpracy trójstronnej w obliczu zagrożenia nuklearnego i rakietowego ze strony Korei Północnej. Była to pierwsza rozmowa wysokiego szczebla po tym jak partia rządząca południowokoreańskiego przywódcy poniosła miążdzącą porażkę w wyborach powszechnych 10 kwietnia.

19 kwietnia: po wizycie w Stanach Zjednoczonych Japonia zwraca się ku Globalnemu Południu. Japoński premier odwiedzi Brazylię i Paragwaj w celu wzmocnienia więzi gospodarczych z krajami Ameryki Południowej i przeciwdziałaniu chińskim i rosyjskim wysiłkom na rzecz pozyskania regionu. Kishidzie towarzyszyć będą przedstawiciele biznesu, którzy skupią się na zacieśnianiu współpracy gospodarczej. Tokio zamierza nawiązać nowe kontakty w zakresie bioetanolu i innych technologii klimatycznych, a także kluczowych minerałów. Japonia rozwija publiczno-prywatne inwestycje, aby zachęcić kraje globalnego południa do zmniejszenia zależności gospodarczej od Pekinu.

24 kwietnia: były premier Aso Taro spotkał się z Donaldem Trumpem. Po kilkumiesięcznych staraniach premierowi Aso udało się porozmawiać z byłym prezydentem Donaldem Trumpem. Celem spotkania ma być budowanie relacji

z kandydatem Partii Republikańskiej przed listopadowymi wyborami prezydenckimi. Obecny wiceprzewodniczący rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej jest kolejnym zagranicznym politykiem, który w ostatnich tygodniach spotkał się z Donaldem Trumpem, po wizytach brytyjskiego ministra spraw zagranicznych Davida Camerona i prezydenta Polski Andrzeja Dudy. Sekretarz gabinetu Japonii Yoshimasa Hayashi powiedział, że Aso Taro działał jako osoba prywatna, a japoński rząd nie był zaangażowany w jego podróż do Nowego Jorku.

24 kwietnia: PLD proponuje zmiany w prawie wyborczym w odpowiedzi na skandal finansowy. Rządząca Partia Liberalno-Demokratyczna opublikowała propozycje zmian w ustawie o kontroli funduszy politycznych, aby zapobiec powtórzeniu się skandalu z niezgłoszonymi funduszami. Jednym z zaleceń jest wymaganie „listów potwierdzających” w celu wykazania, że raporty dotyczące funduszy politycznych organizacji politycznych zostały prawidłowo przygotowane. Kolejny zapis dotyczy karania polityków za błędy popełnione przez księgowych opracowujących ich raporty finansowe. Wiele krytycznych uwag pod adresem nowego prawa nie zostało uwzględnionych.

27 kwietnia: japońskie wydatki zbrojeniowe osiągnęły poziom 1,6% PKB. Japoński budżet obronny na rok fiskalny 2024 wzrósł do 1,6% produktu krajowego brutto. Wydatki zbrojeniowe wyniosą łącznie 56,7 mld USD. Główna część wydatków to budżet Ministerstwa Obrony. Pozostałe środki sfinansują działanie Japońskiej Straży Przybrzeżnej i operacje pokojowe ONZ. Zgodnie z dokumentami dotyczącymi bezpieczeństwa narodowego opublikowanymi pod koniec 2022 roku japoński rząd dąży do osiągnięcia wydatków związanych z obronnością na poziomie 2% PKB do roku fiskalnego 2027.

28 kwietnia: PLD przegrywa w wyborach uzupełniających do parlamentu. Japońska Partia Liberalno-Demokratyczna straciła trzy mandaty w wyborach uzupełniających do Izby Reprezentantów. W obliczu skandalu, który podważył zaufanie społeczeństwa do polityki PLD nie była w stanie wystawić kandydatów w okręgach Tokio nr 15 i Nagasaki nr 3. Kierownictwo partii skupiło się na obronie mandatu w okręgu wyborczym Shimane nr 1 w zachodniej prefekturze, która do tej pory była bastionem konserwatywnej PLD. Japońska Partia Konstytucyjno-Demokratyczna, kierowana przez lewicowego Kente Izumiego, zdobyła wszystkie trzy mandaty, zdobywając głosy wyborców niezadowolonych z obecnej polityki rządu. Pomimo dwukrotnej wizyty Kishidy w prefekturze Shimane premierowi nie udało się zapewnić wystarczającego poparcia dla kandydata własnej partii.

KOMENTARZ

W polityce zagranicznej najważniejszym wydarzeniem była wizyta premiera Kishidy w Stanach Zjednoczonych i rozszerzenie partnerstwa strategicznego.

Najważniejszym wydarzeniem w polityce zagranicznej była wizyta premiera Kishidy Fumio w Stanach Zjednoczonych i rozmowy z prezydentem Joe Bidemem, które prowadzą nie tylko do zacieśnienia relacji sojuszniczych w regionie ale także wyraźnie zwiększają rolę i aktywność Japonii w ramach nowego „globalnego partnerstwa”. Z uwagi na rosnące znaczenie Chin szczyt koncentrował się przede wszystkim na wzmocnieniu współpracy technologicznej i wojskowej. Dlatego też podstawą nowej współpracy ma być dalsze wzmocnienie współpracy wojskowej. Podczas spotkania potwierdzono obowiązujące zobowiązania sojusznicze z położeniem nacisku na współpracę w regionie Indo-Pacyfiku. porozumienie zakłada utworzenie Komitetu konsultatywnego ds. bezpieczeństwa w formacie 2+2. [W założeniu siły lądowe, morskie i powietrzne](#) stacjonujące na terytorium Japonii mają znaleźć się pod dowództwem jednego sztabu. Przywódcy zapowiedzieli także dalsze rozwijanie japońskiego programu budowy zdolności przeciwuderzeniowych przy wykorzystaniu technologii Stanów Zjednoczonych. Współpraca ma koncentrować się na uzyskaniu zdolności operacyjnej systemu pocisków raketowych Tomahawk Land Attack Missile (TLAM) oraz przeciwdziałaniu regionalnym zagrożeniom hipersonicznym. Japonia i Stany Zjednoczone planują także rozwinięcie wspólnego programu produkcji uzbrojenia.

Nowy program współpracy technologicznej ma opierać się na 70 umowach dwustronnych, zakładających rozwój współpracy w konkretnych obszarach obejmujących bezpieczeństwo, gospodarkę i współpracę technologiczną. Podstawą działalności będą inwestycje prywatno-publiczne w obszarach takich jak Sztuczna Inteligencja, produkcja akumulatorów, technologia kwantowa, produkcja półprzewodników oraz biotechnologia.

Zakończony szczyt prowadzi do widocznego podniesienia poziomu relacji strategicznych. Nowe inicjatywy w obszarze obronności i współpracy technologicznej podnoszą znaczenie Japonii w nierównym dotychczas sojuszu, który jest kluczowy dla utrzymania bezpieczeństwa w regionie Azji i Pacyfiku. Po raz pierwszy Japonia będzie mogła wspierać Stany Zjednoczone nie tylko w warstwie deklaratywnej ale poprzez aktywne uczestnictwo w tworzeniu potencjału wojskowego oraz zabezpieczeniu kluczowych łańcuchów dostaw. Porozumienie zakłada synchronizację działań i strategii dyplomatycznych w

ujęciu globalnym. Można więc spodziewać się komplementarnych inicjatyw dyplomatycznych oraz potencjalnego wykorzystania japońskiej dyplomacji w działaniach strategicznych Stanów Zjednoczonych. Podobne próby można już było zaobserwować w przeszłości np. podczas trudnych negocjacji z Iranem w czasie administracji Donalda Trumpa.

Wypracowane mechanizmy współpracy i silniejsza koordynacja działań strategicznych jest na tyle daleko posunięta, żeby powinna przetrwać ewentualne zmiany w polityce wewnętrznej Stanów Zjednoczonych i Japonii. Jeżeli do władzy w Stanach Zjednoczonych wróci prezydent Donald Trump najprawdopodobniej powrócą pytania o to czy sojusznicy Stanów Zjednoczonych wystarczająco wywiązują się ze zobowiązań sojuszniczych. Pomimo poparcia dla działań administracji Je Bidena po powrocie z Waszyngtonu premier Kishida zapewniał, że Japonia będzie w stanie współpracować także z Białym Domem Donalda Trumpa. Wydaje się, że właśnie w tym celu były premier Aso Taro usilnie zabiegał o spotkanie się z kandydatem w nadchodzących wyborach.

Premier Fumio Kishida w sytuacji postępującego spadku poparcia liczy na odbudowanie wizerunku dzięki aktywności dyplomatycznej. Nie wygląda jednak na to, żeby polityka zagraniczna mogła uratować administrację Kishidy przed dalszym spadkiem poparcia. Kwietniowe badania opinii publicznej przeprowadzone przez [Kyodo News](#), [NHK](#) i [Asahi Shimbun](#) wskazały na nieznaczny wzrost poparcia po zakończeniu wizyty w Stanach Zjednoczonych. Poparcie dla premiera pozostaje jednak wyjątkowo niskie i nie przekracza poziomu 25%.

Premier musi także liczyć się z rosnącą opozycją wewnątrz PLD. Część członków partii stwierdziło, że kary nałożone na przywódców frakcji Abe są zbyt surowe a kryteria ukarania pozostałych członków niejasne. Niezwykle istotnym wydarzeniem była druzgocąca klęska PLD w kwietniowych wyborach uzupełniających. Wszystkie trzy miejsca zostały zdobyte przez największą partię opozycyjną głównie dzięki poparciu osób niezadowolonych z działań obecnego rządu. Jest to pierwszy od dłuższego czasu przypadek, kiedy Konstytucyjnej Partii Demokratycznej udało się przekuć w zwycięstwo rosnącą krytykę pod adresem rządu i skompromitowanej partii rządzącej. Porażka w wyborach uzupełniających powinna oddalić spekulacje dotyczące możliwości rozpisania przedterminowych wyborów parlamentarnych. Premier Kishida i kierownictwo PLD nie zgodzi się na taki ruch w obawie przed utratą dużej liczby miejsc w izbie reprezentantów. Dodatkowo klęska w wyborach uzupełniających podważyła zdolność premiera Kishidy do poprowadzenia PLD do zwycięstwa w kolejnych wyborach. Dlatego też należy się spodziewać, że wewnętrzne naciski na zmianę na stanowisku premiera będą się nasilać. Ostatecznie można spodziewać się scenariusza, w

którym premier Kishida nie będzie startował w następnych wyborach na przewodniczącego PLD.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

12 kwietnia: Japonia strategicznym partnerem Inicjatywy Trójmorza.

Podczas szczytu Inicjatywy Trójmorza zorganizowanego w Wilnie Japonia została oficjalnie strategicznym partnerem tego formatu. Podczas szczytu przemówienie wygłosiła japońska minister spraw zagranicznych Kamikawa Yoko. Szefowa japońskiego MSZ podkreśliła, że Bezpieczeństwo euroatlantyckie jest nierozzerwalnie związane z bezpieczeństwem Indo-Pacyfiku. Współpraca z inicjatywą Trójmorza jest częścią szerszego projektu japońskiej dyplomacji, którego celem jest zwiększenie współpracy z państwami EŚW po rosyjskiej agresji na Ukrainę. Japoński rząd jest zainteresowany współpracą przy realizacji kluczowych projektów infrastrukturalnych takich jak Rail Baltica.

25 kwietnia: GAZ-SYSTEM podpisał umowę czarteru pierwszej jednostki

FSRU w Polsce z firmą Mitsui. Firma GAZ-SYSTEM podpisała umowę czarteru pierwszej jednostki FSRU, która będzie operować w Zatoce Gdańskiej. Kontrakt został zawarty z firmą White Eagle Energy Ltd., spółką należącą do grupy Mitsui O.S.K. Lines. FSRU to pływająca jednostka przystosowana do odbioru skroplonego gazu ziemnego, jego przechowywania i regazyfikacji. Wyczarterowana jednostka będzie miała pojemność ok. 170 tys. m³ LNG oraz moc regazyfikacji na poziomie ok. 6,1 mld m³ gazu ziemnego rocznie. Kontrakt został zawarty na okres 15 lat z możliwością dalszego przedłużenia.

26 kwietnia: polsko-japońskie forum gospodarcze w Łodzi.

W Łodzi uruchomiono nową inicjatywę, której celem jest promocja współpracy biznesowej pomiędzy polskimi i japońskimi firmami. W wydarzeniu zorganizowanym przez kancelarię F/K Legal i UMŁ wzięli udział Ambasador Japonii Miyajima Akio, prezydent Łodzi Hanna Zdanowska, przedstawiciele JETRO, ŁSSE oraz licznych firm z kapitałem japońskim. Podczas spotkania zaprezentowano coraz bogatszą historię obecności japońskiego biznesu w regionie łódzkim dzięki działalności takich firm jak takich podmiotów jak: JTI, Fujitsu, Takeda, Hitachi, Nippon Seiki, Daikin, ESA logistika, Frigo Logistics, KOKI, Panasonic, Fujii Seal, Yamada Wentworth, Takaokaya i Annex Digital i innych.

27 kwietnia: Ukraina zabiega o wsparcie Japonii w procesie odbudowy

infrastruktury. Podczas wizyty w Japonii ukraińska delegacja pod przewodnictwem ministra energetyki Germana Gałuszczuki przeprowadziła rozmowy z japońskimi urzędnikami na temat pomocy w odbudowie ukraińskiego sektora energetycznego. W ostatnich tygodniach Rosja

zintensyfikowała ataki rakietowe i dronowe na infrastrukturę krytyczną Ukrainy. Minister Gałuszczenko opisał rozległe straty poniesione w sektorze produkcji energii cieplnej i wodnej. Ukraina zabiega o zakup sprzętu, takiego jak turbiny gazowe, jednostki tłokowe i przenośne generatory mobilne. Japońscy urzędnicy wyrazili gotowość do dzielenia się wiedzą specjalistyczną w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i odbudowy, potwierdzając ciągłe wsparcie dla Ukrainy na forach międzynarodowych, takich jak G7. Keichi Ichikawa, zastępca głównego sekretarza w japońskim Sekretariacie Gabinetu, powiedział, że wspieranie ukraińskiego sektora energetycznego pozostaje głównym celem japońskiej pomocy.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

2 kwietnia: Japonia i Stany Zjednoczone koordynują przepisy ds. subsydiowania produkcji półprzewodników i akumulatorów. USA i Japonia planują przyjęcie wspólnych zasad subsydiowania towarów strategicznych, takich jak półprzewodniki, akumulatory i magnez trwały, w ramach zachęt stosowanych w celu zmniejszenia zależności od Chin. Tokio i Waszyngton dążą do koordynacji polityki z krajami o podobnych poglądach, w tym Unią Europejską, w celu opracowania międzynarodowych zasad wzmacniających łańcuchy dostaw towarów strategicznych. Wysiłki mają powstrzymać Japonię, USA i UE przed konkurowaniem w przyjmowaniu protekcjonistycznych polityk w imię zmniejszenia ryzyka związanego z Chinami. Ustalenie wspólnych kryteriów subsydiowania i ulg podatkowych pozwoli japońskim firmom na korzystanie z amerykańskich środków i odwrotnie.

3 kwietnia: japoński rząd zatwierdza dofinansowanie dla producenta chipów. Japońskie ministerstwo przemysłu zatwierdziło dotacje o wartości 3,9 miliarda dolarów dla spółki Rapidus zajmującej się produkcją chipów. Rapidus jest kierowany przez weteranów japońskiej branży produkcji półprzewodników. Celem nowego projektu jest uruchomienie masowej produkcji najnowocześniejszych chipów na północnej wyspie Hokkaido od 2027 roku we współpracy z IBM i belgijską organizacją badawczą Imec.

3 kwietnia: amerykańskie związki zawodowe odrzucają propozycję wsparcia dla pracowników od Nippon Steel. Związek reprezentujący pracowników United States Steel nie poprze projektu porozumienia japońskiej firmy Nippon Steel w celu uzyskania poparcia dla przejęcia amerykańskiego przedsiębiorstwa. Nippon Steel zobowiązało się do utrzymania obecnego zatrudnienia do 1 września 2026 roku i ochronę U.S. Steel przed nieuczciwym handlem zagranicznym. Nippon Steel chce przejąć U.S. Steel za kwotę 15

miliardów dolarów, ale transakcja spotkała się z silną opozycją części amerykańskiego Kongresu.

9 kwietnia: Microsoft zainwestuje w centra danych na terenie Japonii.

Microsoft zainwestuje 2,9 miliarda dolarów w centra danych w Japonii do 2025 roku. Rozwój sztucznej inteligencji stało się „priorytetem krajowym dla rządów na całym świecie”. Rząd w Tokio podjął działania mające na celu zwiększenie mocy obliczeniowej na potrzeby sztucznej inteligencji w kraju, w związku z obawami dotyczącymi przesyłania i przechowywania danych wrażliwych w zagranicznych centrach. Microsoft zainstaluje zaawansowane półprzewodniki AI w dwóch istniejących lokalizacjach we wschodniej i zachodniej Japonii. Firma planuje również ogłosić program przekwalifikowania związany ze sztuczną inteligencją w Japonii, aby przeszkolić 3 miliony pracowników w ciągu trzech lat, a także założyć nowe laboratorium w Tokio w celu prowadzenia badań i rozwoju w zakresie robotyki i sztucznej inteligencji.

10 kwietnia: Japonia i Stany Zjednoczone przedstawiają nowe programy współpracy w obszarze sztucznej inteligencji.

Rządy obu państw przedstawiły ciekawy program rozwoju badań nad sztuczną inteligencją, który ma opierać się na współpracy prywatnych firm z ośrodkami naukowymi. Współpraca zakłada uruchomienie dwóch niezależnych programów badawczych. Pierwszy projekt prowadzony przez Carnegie Mellon University i Keio University będzie finansowany przez Microsoft i wybrane japońskie firmy. Drugi będzie realizowany przez University of Washington i Tsukuba University. Finansowanie zostanie zapewnione przez firmy Amazon i Nvidia.

10 kwietnia: Japonia w czołówce państw subsydiujących produkcję półprzewodników.

Japonia znajduje się w czołówce państw pod względem wielkości środków przeznaczonych na wsparcie swojego sektora półprzewodników. Japonia przeznaczyła na ten cel 3,9 biliona jenów (25,7 mld USD) w ciągu trzech lat co odpowiada 0,71% jej produktu krajowego brutto. Stany Zjednoczone wydały równowartość 7,1 biliona jenów w ciągu pięciu lat, ale ich udział w PKB wynosi 0,21%. Francja wydała równowartość 700 miliardów jenów w ciągu pięciu lat, czyli 0,2% PKB. Wsparcie Niemiec to równowartość 2,5 biliona jenów, czyli 0,41%.

23 kwietnia: Micron próbuje pozyskać japońskich inwestorów w procesie tworzenia nowej megafabryki.

Władzom Stanu Nowego Jorku udało się skłonić firmę Micron do otwarcia nowej megafabryki w pobliżu miasta Syracuse. Amerykański producent pamięci planuje zainwestować ponad 100 miliardów USD. Szefowa nowojorskiej agencji rozwoju gospodarczego pracuje nad przyciągnięciem japońskich dostawców firmy Micron, którzy także mieliby otworzyć własne ośrodki produkcyjne i logistyczne w pobliżu nowego hubu produkcyjnego. Stan Nowy Jork - uruchomił własny program zachęt

podatkowych i innych o wartości 10 miliardów dolarów, nazwany Green CHIPS. Japońscy producenci, którzy wezmą udział w programie, mogą korzystać z zerowej stawki podatku dochodowego od osób prawnych i otrzymać inne ulgi podatkowe w oparciu o ich wydatki.

27 kwietnia: japoński rząd uruchamia specjalny fundusz w celu wsparcia programów kosmicznych. Japonia uruchomiła fundusz o wartości 6,43 miliarda dolarów na rozwój prywatnych badań przestrzeni kosmicznej. Fundusz pozwala na subsydiowanie nawet 100% kosztów badań i rozwoju przez startupy i uniwersytety w celu wzmocnienia krajowych innowacji technologicznych w tym obszarze. Fundusz będzie nadzorowany przez Japońską Narodową Agencję Kosmiczną (JAXA). Celem funduszu jest wsparcie badań prowadzonych przez japońskie firmy i uniwersytety. W perspektywie długofalowej program ma wspomóc rozwinięcie japońskiego przemysłu kosmicznego w konkurencyjny sektor przynoszący dochody dla gospodarki.

27 kwietnia: wartość jena w stosunku do dolara amerykańskiego nadal spada. W wyniku ruchu na rynkach walutowych, japoński jen po raz kolejny stracił na wartości, przekraczając poziom 158 jenów za dolara amerykańskiego. Jest to najniższy kurs od 34 lat. Nieznaczne podniesienie stóp procentowych przez Bank Japonii oraz zapowiedzi dalszych interwencji na rynku walutowym nie powstrzymały osłabienia waluty.

KOMENTARZ

W kontekście gospodarczym warto zwrócić uwagę na kilka ciekawych informacji. Po pierwsze w kwietniu powróciły obawy związane z dalszym osłabieniem japońskiej waluty. Pomimo interwencji ze strony Banku Japonii nie udało się uniknąć kolejnego spadku wartości jena w stosunku do dolara amerykańskiego co prowadzi do wyraźnego wzrostu kosztu towarów importowych w tym surowców energetycznych. Szybki spadek wartości jena jest coraz częściej pokazywany jako efekt nieudolności administracji Kishidy Fumio i nowego prezesa banku centralnego.

W kwietniu można znaleźć wiele ciekawych doniesień dotyczących potencjalnego pobudzenia aktywności gospodarczej w obszarach diskutowanych podczas szczytu w Waszyngtonie. Japońskie i zagraniczne firmy

będą mogły liczyć na nowe możliwości pozyskania wsparcia w procesie promocji badań i rozwoju w takich obszarach jak sztuczna inteligencja, technologie kosmiczne czy budowa dużych baz danych. Japonia zaprezentowała ciekawe dane dotyczące szybkiego wzrostu wydatków, których celem ma być odbudowa sektora produkcji półprzewodników. Najważniejsze doniesienia w tym zakresie to imponujące wsparcie dla nowej fabryki firmy Rapidus, która ma zostać uruchomiona na wyspie Hokkaido. Kolejną ciekawą informacją było zaproszenie ze Stanu Nowy Jork dla japońskich dostawców zainteresowanych budową megafabryki firmy Micron.

Japonia podobnie jak inne państwa chce wzmocnić swoją kontrolę nad łańcuchami dostaw półprzewodników po minionych wstrząsach związanych z pandemią COVID-19 i konfliktach handlowych między Stanami Zjednoczonymi a Chinami. W tym celu japoński rząd będzie nadal rozwijał własne narzędzia subsydiowania badań i produkcji. Dzięki nowym ramom współpracy zaproponowanym podczas szczytu Biden-Kishida japońskie firmy mogą również chętniej spoglądać na propozycje inwestycji na terenie Stanów Zjednoczonych w kluczowych obszarach rozwoju technologicznego, w tym produkcji półprzewodników.

Nie należy jednak oczekiwać, że ograniczone wsparcie finansowe ze strony rządu i zagranicznych podmiotów doprowadzi do tego, że japońskie firmy w krótkim czasie dołączą do czołówki producentów mikroprocesorów takich jak tajwańska TSMC. Transformacja japońskiego sektora będzie wymagała czasu i znacznie większych nakładów finansowych. Nie wiadomo również, czy strategia ta zakończy się sukcesem, przez który należy rozumieć stworzenie konkurencyjnych japońskich firm, które poradzą sobie na rynkach światowych. Należy jednak pamiętać, że japoński rząd podobnie jak Stany Zjednoczone rozwija wielotorową strategię wzmocniania łańcuchów dostaw. Jej istotnym elementem jest wspieranie budowy nowych fabryk najnowocześniejszych procesorów firmy TSMC na terytorium Japonii. Pierwsza fabryka została już uruchomiona w prefekturze Kumamoto a tajwańska firma przygotowuje się do budowy kolejnej.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

